

Ông Ngô Đình Diệm và Ngô Đình Nhu đã bỏ hết tất cả vì chúng tôi vì các Hoa Kỳ muốn can thiệp trực tiếp vào miền Nam Việt Nam.



Đi Sưu Ngô Đình Luyện

Nhân dịp ông Ngô Đình Luyện từ Pháp qua Mỹ thăm Đốc Tỉnh Giám Mục Ngô Đình Thục đang nghỉ ở dòng Dòng Công tử Missouri, lúc bấy giờ ngày giờ Cố Tỉnh Thục Ngô Đình Diệm, nên anh Nguyễn Văn Nghi và tôi mời ông đến San Diego để gặp ngày 1 tháng 11, sau đó đến Orange County để vào ngày 2 tháng 11. Ông đến San Diego sớm, nên chỉ vì tôi hẹn mất tuần.

Khi ở nhà tôi, tôi nào ông và tôi cũng nói chuyện đến khuya, có khi đến 2, 3 giờ sáng. Tôi đã hỏi ông về các nhu cầu của gia đình, và nhu cầu vì các quốc gia khác, mà tôi chưa được đọc sách

nào. Tôi xin kể ra đây để các sự gia có thêm tài liệu và Tổng Thống Ngô Đình Diệm, và nên Đổng Nhất Cường Hoà do ông thành lập.

Tại sao Ông Diệm nhận lời và làm Thủ Tướng năm 1954?

Theo lời ông Luy-n-kê, trước đó, mọi người muốn thay đổi Thủ Tướng, Quốc Trưởng Bô Đô đi để mọi ông Luy-n-kê, để như thuyết phục Ông Diệm lập nên các. Nhưng Ông Diệm đi đầu tiên, vì biết nếu mà còn người Pháp chủ huy, thì cũng chỉ làm được gì, cũng khác gì khi ông đi cùng mọi làm thủ tướng Bô Đô ngày Bô Đô đi mọi lên ngôi.

Ông Luy-n-kê và Bô Đô là bạn thân thuở nhỏ, cùng học với nhau thời trẻ ở Pháp, vì vậy hai người thân thiết với nhau như anh em ruột. Bô Đô có nhiều người bạn Pháp cũng như ông Luy-n-kê, nhưng đi với ông Luy-n-kê thì Bô Đô thân hơn, vì hai người cùng học một thầy người Việt Nam do triều đình cử sang dạy và học, lịch sử và cách xưng hô cùng luật lệ của triều đình Việt Nam, hầu khi Hoàng Đế về chấp chính thì đã sẵn sàng.

Về thủ tướng mà triều đình cử sang là người cao lớn, đen, và mắt trông hơi đỏ đỏ. Triều đình hy vọng như vậy thầy học này, Hoàng Đế sẽ nâng lên. Ông Luy-n-kê có nói tên về thủ tướng này cho tôi nghe, nhưng nay tôi quên mất rồi (hình như là cố thủ tướng Thủ tướng)

Lúc này Hoàng Đế đã khá lớn, ông rất thông minh và thích thú khi học và lịch sử và quy định của nhà vua. Mọi người ông đến học, thầy giáo phải quỳ đón và cách xưng hô rất là kính cẩn, luôn miệng phải thưa là “Tâu Ngài”. Ngoài ra, triều đình cũng cử thêm một số thầy về để hầu Hoàng Đế nữa.

Vì được cùng thầy học với nhau, đôi khi Hoàng Đế mọi chơi tennis hay cưỡi ngựa mà bạn học, ông Luy-n-kê đi thầy sai đi mọi Hoàng Đế về. Khi ông đi mọi Hoàng Đế, bao giờ ngài cũng về ngay, và xin lời thầy. Ông Luy-n-kê và Hoàng Đế nói chuyện với nhau bằng tiếng Pháp, xưng “mày tao” (tu-toi) với nhau. Nhưng trong lớp thầy Việt Nam thì nói với nhau bằng tiếng Việt, ông Luy-n-kê cũng thưa là “Tâu Ngài”. Thầy bao giờ cũng đi sẵn bánh kẹo, như là chocolat, để Hoàng Đế và ông Luy-n-kê ăn, ngoài ra thầy phải hầu trà.

Ông Luy n k thêm: Khi Hoàng Đ h i loan, Ngài nhi u l n căn d n ông Luy n khi v n c ph i đ n g p ngài. Khi y ông Luy n còn ph i i l i đ h c thêm m t th i gian n a. Sau đó, ông đ u k s và v Vi t Nam đ c b đi coi đ i n đ a c a hai t nh Qu ng Nam, Qu ng Ngãi, ăn l ng ng ch Tây nên khá gi u (đ i n đ a là cadastre). Có l n Hoàng Đ đi kinh lý các t nh Qu ng Nam, Qu ng Ngãi, Qui Nh n, có khâm s đi theo, các quan đi đón đông l m, trong s đó có ông Luy n. Khi g p ông, ngài ôm ch m l y và la ông b ng ti ng Pháp: T i sao khi v không đ n thăm tôi? Và v n “tu, toi” v i ông nh khi i Pháp. Ngài gi i thi u ông v i ông khâm s r ng “Hai chúng tôi là amis d’enfance”. Và ngài b t ông Luy n tu n t i ph i v thăm ngài.

Khi ông Luy n đ n thăm, ngài đón ti p r t ni m n và m i hoàng h u Nam Ph ng ra gi i thi u, cùng gi i l i ăn c m gia đình. Hoàng Đ cũng mu n gi ông Luy n làm vi c g n ngài, nh ng ông t ch i.

Sau đó, m i l n Hoàng Đ có b n ng i i Pháp sang thăm, Ngài đ u m i ông Luy n v Hu ch i cùng các b n cũ, và ôn l i nh ng ngày th u u Pháp m t cách vui v l m. Sau này, Qu c Tr ng và ông Luy n th ng g p nhau i Pháp.

Khi h i ngh Genève b t đ u, ông đ c Qu c Tr ng m i đ n, và đ c giao cho ch c v đ c phái viên c a Qu c Tr ng, đ theo dõi h i ngh và trình th ng v i Qu c Tr ng các đ i n ti n c a h i ngh . Ông cũng t ch i, vi n lý là không có qu n áo s n sàng và ph ng ti n di chuy n. Qu c Tr ng nói: “Đây là vi c n c và c a ng i b n thân (ami), ông ph i giúp tôi. Còn vi c qu n áo và ph ng ti n s có ng i khác lo cho ông”. Nói r i ngài gi i ông Quang và ra l nh ông lo cho ông Luy n t t c nh ng gì ông c n (tôi không rõ ông Quang là ai?) Ngoài ra ông cũng l u ý ông Luy n thông báo các đ i n ti n h i ngh cho Ông Di m hay đ Ông Di m rõ tình hình.

Ông Luy n cũng k r ng, Qu c Tr ng có v h n ng i i Pháp l m, vì h đã đ t Ngài vào s vi c đã r i, và không h có gi i ch c cao c p nào c a Pháp bàn v i Qu c Tr ng đ i u gì tr c đó c . Qu c Tr ng cũng l u ý ông Luy n, là ph i giao thi p m t thi t v i phái đoàn M i h i ngh .

Khi h i ngh s p k t thúc, ch còn bàn cãi v vi c chia c t v tụy n nào thì ông Luy n đ c l nh Qu c Tr ng liên l c v i phái đoàn M , đ nh h giúp cách nào gi đ c Hu cho phía qu c gia.

Sau đó, Quốc Trưởng ngỏ ý Ông Diệm muốn giao cho chính Phủ Thủ Tướng. Ông Diệm từ chối, nhưng Quốc Trưởng ép, và nói ngài rất lo lắng cho sự phân chia nhưng ngài đi cả và cán bộ trung kiên của ngài ở quê nhà. Ngài thêm một điều kiện là cho Ông Diệm được toàn quyền về hành chính và quân đội. Thêm nữa, do sự thúc giục của ông Luy, ông Cường cùng Đức Cha Thích và các cán bộ trong nước, nên Ông Diệm nhận lời.

Tôi hỏi ông Luy:

- Cháu có nghe nói Trưởng khi về nhận chức, Ông Diệm đã thất lòng trung thành với Quốc Trưởng, phải không?

-Tôi không rõ lắm là các Thủ Tướng Trưởng đó có phải thất lòng trung thành với Quốc Trưởng không, nhưng Ông Diệm chắc chắn là thất lòng chính phủ và giới võng quân đội lập cả Việt Nam dưới sự lãnh đạo của Quốc Trưởng. Và Quốc Trưởng cũng như Ông Diệm rằng bất cứ trong Trưởng hay hủ nào, cũng phải đặt quyền Việt Nam trên hết.

Ông Luy có để cho tôi nghe câu thơ bẻ gãy tiếng Pháp, vì đã lâu tôi không còn nhớ nguyên văn, nhưng tôi hiểu ý là như vậy. Cách đây ít lâu, tôi có để một bài của giáo sư Tôn Thất Thi nói về việc này, và ghi rõ câu thơ bẻ gãy tiếng Pháp, tôi nghĩ là đúng.

Sau đó, có cuộc nói chuyện riêng giữa Quốc Trưởng và Thủ Tướng, ông Luy cũng có mặt. Quốc Trưởng như Ông Diệm phải tìm một cách để yên lòng Pháp đi và cũng quân đội, đào tạo cán bộ theo ngài ở Mỹ v.v...Khi Thủ Tướng về nước, ông Luy về theo và giúp Ông Diệm một việc.

Theo ông Luy, điều khó khăn nhất là việc đi xuống với các giáo phái, và tìm được cán bộ trung kiên. Ông Cường đã giúp rất nhiều trong việc này cho miền Trung. Trong Nam, ông Nguyễn Ngọc Thạch là người giúp Thủ Tướng rất nhiều trong việc sắp xếp nhân sự.

Việc đi phó với Trưởng Nguyễn Văn Hinh và các giáo phái cũng rất khó khăn. Miền Trung thì coi như 100% Trưởng 100%, nhưng trong Nam thì các giáo phái luôn luôn đòi hỏi Thủ Tướng mới đi. Ngay như Đức Hộ Pháp Phạm Công Túc, là người đứng đầu và quý mến Ông Diệm, cũng nghe ngài Pháp mà phá chính phủ. Tuy nhiên, các đội và Bộ rút vào thì Trưởng Thủ Tướng thất lòng.

Ông Luy kể sự đoàn Nùng lúc đó đóng ở sông Mao, ông có ra gặp đi tá Wòng A Sáng để

nhờ đưa hai tiểu đoàn bí mật vào bọo vớ dinh Thủ Tướng. Đợi tá Sáng nhón lờ ngay, và hờ a nhón cón ông sớ đem hờ t lờ c lờ ng Nùng vào bọo vớ Thủ Tướng. Phờ ng tiờn di chuyờn không có, đờ i tá Sáng phờ i trờ ng đờ ng xe đờ, xe lờ a đờ đờ a quân vào. Ngoài ra ông Luyờn còn gờ p trung tá Thái Quang Hoàng, là ngờ i đờ rút quân ra lờ p chiờn khu đờ phờ n đờ i trung tờ ng Hình v.v...

Tôi hờ i ông Luyờn vớ viờ c giao thiờ p vớ i ngờ i Pháp và đờ i sớ Mờ ra sao, ông kờ : Đờ i Tờ ng Ely là cao y Pháp lúc bờ y giờ rờ t thân vớ i đờ i tờ ng Taylor là đờ i sớ Mờ, hai ngờ i mờ i lờ n muờ n ép Thủ Tướng Diờ m đờ u gì, đờ u đờ i cùng vớ i nhau, mờ c quân phờ c, và cùng mờ t ý kiờ n. Ông Diờ m tờ c lờ m và gờ i hai ông này là “hai chờ bà sớ”. Ngoài mờ t thì phờ i nhờ ng bờ, nhờ ng Ông Diờ m cờ âm thờ m theo đờ i mờ c đờ c cờ a mình là lo cho dân di cờ và tìm cách trờ c xuờ t cho đờ c ngờ i Pháp ra khờ i Viờ t Nam, cùng đờ p bờ các giáo phái võ trang.

Viờ c truờ t phờ Bờ o Đờ i.

Vờ n theo ông Luyờn, Ông Diờ m gờ p khó khăn nhờ t khi ra lờ nh đờ ng cờ a các sờng bài và nhà đờ m, vì không còn lờ i tờ c nào đờ gờ i tiờn cho Quờ c Trờ ng hàng tháng nờ a. Nhờ ng ngờ i lờ quanh Quờ c Trờ ng cũng không đờ c Ông Diờ m o bờ và tờ ng tiờn nhờ Bờ y Viờ n đờ làm tờ xờ a, nên bờ giờm pha nhiờ u.

Cái công đờ n mà Quờ c Trờ ng gờ i Thủ Tướng sang Pháp, là giờ t nờ c làm trờn cái ly, nên buờ c lòng Ông Diờ m phờ i đờ i phó. Ông nghĩ nờ c Viờ t Nam mà giao phó vào tay Bờ y Viờ n, thì sớ m muờ n gì cũng mờ t vào tay Cờ ng Sờ n.

Khi công bờ cờ ng lờ nh Quờ c Trờ ng, ông Luyờn đờ c Thủ Tướng cờ sang Pháp gờ p Quờ c Trờ ng, đờ trình bày sớ khó khăn cờ a chính phờ. Ông Luyờn phờ i đờ i 3 ngày mờ i đờ c Quờ c Trờ ng tiờ p kiờ n. Trái vớ i trờ c kia, ông Luyờn muờ n gờ p Quờ c Trờ ng lúc nào cũng đờ c.

Ông mang theo 700 ngàn đờ ng, là tiờn quờ đờn cờ a Thủ Tướng mà ông không dùng đờ n tờ ngày vớ nờ c, đờ biờ u Quờ c Trờ ng. Ông trình bày cho Quờ c Trờ ng rõ, là tình hình Viờ t Nam đờ sáng sớ a, ngờ i Pháp sớ phờ i rút đờ, mình đờ i lờ i đờ c dinh Đờ c Lờ p và viờ c đờ p bờ các lờ c lờ ng giáo phái võ trang đờ thờ ng nhờ t quân đờ i, thì chờ còn là vờ n đờ thờ i gian v.v...Quờ c Trờ ng và ông nói chuyờn rờ t lâu, và Quờ c Trờ ng không còn oán trách gì vớ Ông Diờ m và ông Luyờn nờ a. Nhờ ng ngài nói: “Tôi biờ t viờ c này do ông Nhu bày ra”

Việc mua Tòa Đồi Sĩ Việt Nam ở Anh Quốc.

Anh Trần Mạnh Phúc là tham vấn giao dịch Tòa Đồi Sĩ Việt Nam tại Anh quốc và đồng nghiệp của ông là Luy N. rất mến trọng, có kết nối với tôi (anh Phúc hiện ở San Diego) rằng:

Khi Ông Diệm có ý định viếng Anh quốc thì Bộ Ngoại Giao trình Thủ tướng nên mua một tract đất cho Tòa Đồi Sĩ để khi Thủ tướng viếng Anh quốc có nơi tiếp tân, vì chức vụ của Ông Hoàng Anh sẽ tại đây. Vì muốn cho nhanh việc, nên Bộ Ngoại Giao yêu cầu ông Luy N. lo việc này. Muốn tiến hành mau lẹ, tòa nhà dùng làm Tòa Đồi Sĩ tạm thời đặt tên ông Luy N. Dinh thự này khá lớn, tòa nhà dùng làm block đất, không có sổ nhà, nói chung là ai cũng biết đó là khu đất vào hàng nhất ở Luân Đôn, thủ đô Anh quốc.

Mọi việc mua đất ít lâu thì được chính xác và nên chuyển sang tên cho chính quyền Việt Nam và tòa nhà này vẫn đặt tên ông Luy N. (Chính phủ Việt Nam cũng có một căn nhà tại Pháp, đặt tên Vĩnh Thụy, là tên của Quốc Trưởng Bảo Đại. Sau năm 1975, nhà cầm quyền Hà Nội thu hồi căn nhà này. Nhưng về sau, người vợ của Bảo Đại là Monica cũng trong việc kiện đòi lại, rồi đem bán đi).

Sau được chính, Bộ Ngoại Giao có nhờ ông Trần Mạnh Phúc đi gặp ông Luy N. để sang tên lại tòa nhà cho chính quyền Việt Nam. Ông Phúc gặp ông Luy N. và đồng nghiệp như sau: “Tôi rất muốn làm theo Bộ Ngoại Giao yêu cầu, nhưng rất tiếc sau khi được chính, chính phủ đã ra một sắc lệnh tịch thu toàn thể gia sản của Ngô. Tất cả gia sản anh em tôi đều bị tịch thu, nên bây giờ tôi không có quyền gì sang tên căn nhà này”

Khi ông Phúc đến thăm ông Luy N. tại nhà tôi, tôi có hỏi ông Luy N. về này thì ông xác nhận là đúng.

Tôi nói với ông Luy N.:

- “Theo ý cháu, tại vì mình đặt cho tại Việt Cộng dùng tòa nhà này? Có đòi lại bán đi để giúp anh em có phương tiện kháng chiến chăng không?”

Ông trả lời:

- Đâu có đâu! Anh thấy không, anh em tôi gia sản có gì đâu! Nếu tôi tham lam thì bao năm nay thì u gì của tôi tôi làm giàu. Một tòa nhà này thì có nghĩa lý gì! Cho đến bây giờ mới nghĩ đến hi vọng cho anh em tôi.

Việc Thủ Tướng Trung Cộng Chu Ân Lai muốn có liên lạc ngoại giao với Việt Nam Cộng Hòa.

Ông Luy n kể cho tôi nghe một bí mật hết sức quan trọng mà tôi chưa nghe bao giờ. Ngày Thủ Tướng Chu Ân Lai viếng Anh quốc (tôi quên không nhớ năm nào), phái đoàn của Chu Ân Lai đông lắm, có đến hơn 100 người và được chính phủ Anh đón tiếp rất long trọng. Ông Luy n được mời tham dự ngoại giao của Tòa Đại Sứ Trung Quốc đem biếu hai vò rượu “Mao Thái”, kèm theo của Thủ Tướng Chu Ân Lai mời dự tiệc tân ở Tòa Đại Sứ Trung Quốc với sự hiện diện của Nữ Hoàng Anh.

Khi ông được đi sứ Trung Quốc gặp tiếp với Thủ Tướng Chu Ân Lai, Thủ Tướng rất niềm nở, nói đã biết ông là em của Thủ Tướng Việt Nam, là người ông rất kính trọng và ngưỡng mộ, xin ông Luy n chuyển lời thăm của Mao chủ tịch đến Ngô Thủ Tướng. Ông Chu nói ông không có cách nào để nói chuyện với đi sứ Luy n nhưng đã chủ tịch đi sứ Trung Quốc đến gặp đi sứ Luy n trình bày chi tiết sau.

Sau đó, đi sứ Trung Quốc đến thăm ông Luy n ở Tòa Đại Sứ Việt Nam. Đi sứ Trung Cộng nói với ông Luy n rằng chủ tịch Mao rất cảm phục lòng yêu nước và những gì Ngô Thủ Tướng đã làm cho miền Nam Việt Nam được phần thanh nhàn ngày nay. Ý chủ tịch Mao muốn có liên lạc ngoại giao với miền Nam Việt Nam.

Theo ý Mao Chủ tịch Đông, trước tiên hai bên sẽ thiết lập liên lạc trên cấp tầng lãnh sự, sau đó sẽ nâng lên cấp đi sứ nếu tình thế cho phép. Theo Mao Chủ tịch Đông hai bên sẽ có liên lạc chặt chẽ về văn hóa và bình thường hóa việc buôn bán giữa hai quốc gia, Trung Quốc sẽ dàn xếp để hai miền Nam Bắc Việt Nam có đi đến gặp gỡ hai miền, sau đó sẽ thiết lập liên lạc, tiếp xúc và buôn bán giữa hai miền v.v...

Ông Luy n trả lời là sẽ về trình Thủ Tướng và sẽ trả lời ông đi sứ Trung Cộng sau.

Ông Luy đã đích thân và trình Tổng Thống Diệm vì c này. Sau đó gần hai tháng, ông được Tổng Thống triu và cho biết là sau khi đã nh ông đi sứ Trung Hoa Quốc gia và tham khảo ý kiến của Tổng Thống Tôn Thất Giỏi Thích. Tổng Thống cũng tham khảo ý kiến với đi sứ Hoa Kỳ thì đi đến kết luận là vì c này chấp thuận ý trong giai đoạn này được.

Tổng Thống Diệm cũng cho ông Luy rõ là khi ông sang thăm Đài Loan, ông và Tổng Thống Tôn Thất Giỏi Thích đã giao tiếp với nhau riêng sự hỗ trợ lòng giúp đỡ nhau trong việc chấp nhận Cộng và hai nước coi nhau như anh em. Tổng Thống báo ông Luy và trở lại đi sứ Trung Quốc rồi ng chính phủ Việt Nam rút c m n Mao chấp thuận và xin mặt th i gian để sắp xếp.

Khi ông Luy kể cho tôi nghe chuyện này, tôi chợt nhớ năm 1963, Bộ trưởng quốc phòng Đài Loan là ông Tôn Thất Kinh Quốc (sau làm Tổng Thống Đài Loan) có bí mật sang thăm Việt Nam và th ng đàm luận với Tổng Thống Diệm nhiều đêm (ông Tôn Thất Kinh Quốc là con Tổng Thống Tôn Thất Giỏi Thích)

Tổng Thống Diệm cũng nói với ông Luy rằng ông đã nghĩ với Tổng Thống Tôn Thất Giỏi Thích là không bao giờ tin được Cộng Sản, vì vậy phải rút th n tr ng. Ngoài ra, Việt Nam Cộng Hòa có chính sách rõ ràng là nước nào đã có Tòa Đ i S i mi n B c thì Việt Nam phải rút th n tr ng khi đ t liên lạc ngoại giao với nước y.

Tổng Thống Diệm và ông Luy có bí mật trao đổi về chính sách xảy ra không ?

Ông Luy còn kể cho tôi nghe trước ngày đ o chánh đ m y tháng, có mặt linh mục dòng Jesuit ở Hoa Kỳ đã bí mật sang gặp ông. Vị linh mục này muốn gì bí mật nên trước khi gặp ông Luy đã ghé qua nhiều nước Âu châu rồi mới đến thăm ông Luy. Ông Luy và vị linh mục này gặp nhau ở một tiệm ăn ở ngoại ô Luân Đôn.

Vị linh mục này muốn cho Ông Diệm rõ là sự muốn gì Hoa Kỳ cũng sẽ giúp cho việc đ o chánh ở Việt Nam để lại đ Tổng Thống Diệm. Theo linh mục này thì sự việc xảy ra gần đây thôi. Ông Luy hỏi vị linh mục này làm sao có thể ngăn chặn được?

Vô linh mục này nói có hai ý kiến, theo ông thì Tổng Thống Diệm nên làm.

1. Nên nhờ ông bô chánh phủ Hoa Kỳ, đừng ý tứ gì nhúng gì ngòi Mĩ mượn qua đũa sũa Hoa Kỳ. (Theo ông Luyơn thì ngòi Mĩ mượn Việt Nam nhúng gì công Cam Ranh cho ngòi Mĩ mở t thời gian, như Phi Luật Tân nhúng gì công Subic, và đừng cho ngòi Mĩ mở t thời gian vào Việt Nam).

2. Nếu Tổng Thống và chánh phủ Việt Nam không đừng ý tứ thì Tổng Thống phải công khai nói ra nhúng gì Hoa Kỳ buộc Việt Nam mà Việt Nam không thể chấp nhận được trong mặt cuộc họp báo, có đũa đũa ngoi giao đoàn các nước, và Tổng Thống kêu gọi các nước giúp Việt Nam Công Hòa chống Công Sản qua công hàm ngoi giao. Ông Luyơn hỏi thêm:

- Theo ý linh mục thì trong hai ý kiến này, ý kiến nào nên theo?

- Ý kiến 1 vì Việt Nam khó tách rời khỏi nhúng gì của Hoa Kỳ, vì mặt phía ngòi Mĩ chớ ng Công đũa do Hoa Kỳ viển trũa.

Tuy nhiên, ý kiến 2 không phải là không đúng nếu Việt Nam đừng các công quố công hũa và nhân dân Hoa Kỳ cũng như quố công hũa Hoa Kỳ có thể thay đũa thái đũa, thay vì chớ ng đũa chiển tranh; quay lũa ng hũa.

Linh mục cũng lũa ý thêm với ông Luyơn rằng tình hình rất gay go tũa khi với Phật giáo xũa ra, chớ c chớ n là do bàn tay của CIA dính vào. Nếu đũa chánh xũa ra ở Việt Nam sũa mượn gũ cũng giũa ng nhũa trũa ng hũa p của Trung Hoa với Tổng Thống Giũa Thũa chũa y.

Ông Luyơn với với trình với Tổng Thống Diệm sũa viển nhũa trên. Tổng Thống có với suy nghĩ và hỏi ý kiến ông Luyơn, thì ông khuyên Tổng Thống nên nhúng gũ bũa ngòi Mĩ, với nhũa t nếu đũa o chánh xũa ra dù mình có thũa ng thì tũa m lũa c của quân đũa cũng bũa sũa t mũa, rất có hũa cho viển c chớ ng Công.

Tổng Thống có với không lũa ý với viển đũa o chánh mà phàn nàn nhũa với ông Luyơn với với Phật giáo. Ông tũa ra rất buồn vì ngòi Mĩ đã nhúng tay vào với này. Theo tin tũa đích xác ông nhũa n đũa c thì ông rất lo hũa u quố c của với này giũa a Phật giáo và Công giáo sũa chớ ng đũa nhau.

Tổng Trưởng Diệm nói sự nghiên cứu kỹ việc này và báo ông Luy Sơn sang gặp ông Nhu để bàn thêm. Ông Luy Sơn gặp ông Nhu và ông Nhu có vẻ chú ý và cũng đồng ý nhưng ông lo rằng người Mỹ đòi mang quân vào và sự đóng Cam Ranh thì khó được Tổng Trưởng chấp thuận. Ông cũng lo rằng, nếu người Mỹ mang quân vào thì Nga và Tàu sẽ giúp miền Bắc nhiều hơn và có thể cũng đem quân vào nữa. Như vậy, Việt Nam sẽ là bãi chiến trường đỏ máu.

Còn việc đi o chánh thì ông không lo vì đã nắm vững quân đội và xem mặt các tướng lĩnh thì thấy không ai có đủ khả năng làm việc này. Ông cũng đồng ý với Ông Diệm rằng, với Phật giáo sẽ làm cho dân Việt Nam chia rẽ sau này.

Ông Luy Sơn đi với Việt Nam hai ngày và họp với Tổng Trưởng cùng ông Nhu thêm một lần sau đó. Tổng Trưởng báo ông Luy Sơn yên tâm với việc nhiệm vụ và ông tin là mọi sự sẽ được giải quyết êm đẹp.

Ông Luy Sơn nói với tôi: “Chắc Ông Diệm nói cho tôi yên lòng chuyện này khác hẳn những kẻ trước, tôi gặp ông thấy ông buồn rầu và suy nghĩ nhiều lắm!”

- Cháu nghe nói sau đi o chánh của được vua Ma-Rốc cho thăm phiếm không? Tôi hỏi.

- Đúng, việc này làm cho tôi suýt chết đấy! Tôi đồng con, các cháu lên đầu học ở Pháp và khi đi thăm nhà có nhà tôi và mấy cháu theo sang Ma-Rốc. Đến phiếm, tôi được ông hoàng đón (ông không tên mà tôi quên), em vua Ma-Rốc đón phiếm và đưa về thăm tôi dinh quốc khách.

Ông biết không? cái dinh này to và đẹp vô cùng, dinh Đức Lập của mình chỉ thấm vào đâu. Gia nhân hàng nghìn chức người, có lính gác rất trang trọng. Tôi biết rồi vô cùng và nghĩ riêng tôi nên thấy cho đám gia nhân này cũng sống nghĩ mình, nên tôi trình với ông hoàng để rằng tôi đang gặp cơn bệnh rồi, vì vậy tôi chỉ mong được về thăm căn nhà nhỏ và đi đây học đây đi qua lúc này mà thôi.

Ông Hoàng đã nói chuyện thăm đó rồi sự tính sau.

Khi đó, ông Luy Sơn và gia đình được phép về rồi chu đáo và ông Hoàng đã đến thăm luôn. Đến mấy ngày sau, ông hoàng đã đến gặp ông Luy Sơn, có mấy người tùy tùng đi theo và mang cả

bên đời. Ông hoàng giới thiệu với ông Luy n m y ng i đi theo toàn là tng giám đc m y công ty n Ma-R c và k s c.

Ông ta muốn giúp đỡ cho ông Luy n có việc làm cho khuây khỏa khi ở đây, và muốn ông Luy n đ u t (invest) vào công ty khai thác mỏ vàng ở Ma-R c. Ông ta nói s kh i, ông Luy n ch c n b 10 tri u đô la, sau đó s b thêm sau, và hy vọng mỏ vàng này s đem l i l i t c hàng năm cho ông Luy n đ n a tri u đ sinh s ng và có th nhi u h n n u b thêm v n.

Ông Luy n nghe nói, s h t h n. Nghe ng n u t ch i ngay, s b h i mà khó lòng ra kh i Ma-R c, nên ông v h i thêm đ a đ m và cách đ u hành, làm nh chú ý đ n vi c này l m. Sau đó ông tr l i là cho ông suy nghĩ ít lâu và c n ph i bàn v i bà Nhu là ch dâu ông đã. S dĩ ông ph i mang tên bà Nhu ra là b i tr c đó, ông Nhu đã tng đ i di n Tng Thng sang thăm Ma-R c đ đ p l i vi c thái t Ma-R c sang thăm Vi t Nam.

Ông Luy n nói: “Mình đã nghèo mà h c nghĩ là mình giàu có! Ông Du nghĩ xem, thiên h c m quy n thì giàu có đ n m c nào mà anh em tôi thì có gì đâu! Tôi đang lo muốn ch t đ làm sao có ti n cho các con ăn h c mà h nói chuy n toàn b c tri u, mà l i tri u đô la n a ch !”

Sau đó, ông Luy n ph i bí m t g p đ i s Anh và Pháp ở Ma-R c, xin giúp đ bng cách nào đ đi kh i Ma-R c v Pháp đ y h c. Ông Luy n ph i l y c v Pháp g p bà Nhu đ bàn vi c. Các đ i s Pháp và Anh đ a ông ra t n phi tr ng đ v Pháp.

Tôi nh l i cách đây ít năm, Thi u Tng Nguyễn Cao K có k v i tôi ngày ông m i sang đây khi còn ở tr i t n n, cũng có m y ng i Hoa K đ n ti p xúc v i ông và h a h n s giúp vi c làm cho m t s ng i t n n. Ông m ng l m và hy vọng s giúp đ cho anh em m t ph n nào. M t hôm, ông đ c h đ n đón ở tr i t n n và đ a đ n m t khách s n r t sang tr ng, h đ a vào phòng h p đã có s n b n đ và s đ . H cũng thuy t trình trạng tr ng l m và cu i cùng đ ngh thi u t ng K invest nhi u tri u đô la đ khai thác mỏ vàng.

Tôi h i thêm ông Luy n:

- Ch c c cũng rõ vi c ông Trần Văn Chng t ch c đ i s Vi t Nam ở Hoa K và bà y t ch c quan sát viên thng tr c Liên Hi p Qu c đ ph n đ i Tng Thng Di m v v Ph t giáo? Cũng nh v ông Vũ Văn M u c o đ u t ch c b tr ng ngo i giao?
- Vi c ông M u, tôi không rõ chi ti t, nghe tôi bi t ch c là ông y th y Hoa K muốn có s thay

Đôi vị Nam và cũng biết Hoa Kỳ mua Việt Nam có Thủ Tướng, ông Mậu nhập nghề địa và này nên làm trộm. Ngoài ra địa và Ngô i trộm, ông y rõ tình hình h ai h t.

Còn và ông bà Trần Văn Chông, tôi biết rõ. Chắc khi Hoa Thủ nh Đ n, ông b Hoa Kỳ mua chuộc và xúi b y. Trộm c khi t ch c, ông có vị t cho Ông Di m m t th dài, khuyên Ông Di m nên t ch c và ông s n sàng thay Ông Di m trong lúc khó khăn này. Ông Di m giận m. Ông Nhu khuyên Ông Di m c t ch c ông bà Chông và bà Nhu g i đi n tho i gây g v i ông bà Chông, địa s c t đ t liên l c m c đ u là cha m ru t. Theo ông Nhu k l i thì bà Nhu trách ông Chông là lu t s mà không biết gì v hi n pháp. N u T ng Th ng Di m có t ch c thì ph i nh ng quy n cho phó T ng Th ng ch sao l i nh ng cho ông Chông đ c? Ông Di m cũng đ ng ý cách ch c ông bà Chông và đang tìm ng i thay th thì ông bà Chông đã t ch c tr c.

Gia đình tôi, ai cũng rõ vịc này do bà Chông ch đ ng, còn ông Chông là ng i r t hi n lành, m i vịc trong nhà do bà y quy t đ nh c . Bà y có nhi u tham v ng và ngang ng c m. Đ tôi k ông nghe chuy n n c c i này c a bà y.

Bà Nhu th y t ch c ph n Phi Lu t Tân r t thành công nên bà y r t mu n sang thăm đ h c h i và đ c bà T ng Th ng Phi chính th c m i sang. Khi đang s a so n thì bà Chông M v , và đòi tham gia phái đoàn.

N c c i là khi g i danh sách phái đoàn đ n B Ngô i Giao đ xin thông hành ngo i giao thì bà y đòi trong thông hành c a bà ph i rút xu ng 10 tu i, ch không ch u theo tu i trong th ki m tra, nên vịc này đ t B Ngô i Giao vào hoàn c nh khó x .

B Ngô i Giao không g i quy t đ c, nên trình T ng Th ng và ông Nhu quy t đ nh. Ông đ ng lý chuy n phi u trình cho ông Nhu, đúng lúc ông Nhu đang đ c phi u trình thì ông Luy n vào, ông Nhu địa phi u trình cho ông Luy n đ c. Ông Luy n nói đùa:

- Sao bà y không rút tu i xu ng hàng trăm cho đ c vịc!

R i ông Luy n h i ông Nhu:

- Thủ anh đ nh sao?

Ông Nhu nói ngay:

- Thì còn sao nữa? Mình mà phê vào đây để ng ý cho rút tu thì còn th th ng gì!

Đó anh xem, thông hành ngo giao ch làm cho đúng phép mà thôi, ch ch l sang Phi ng i ta h i tu i bà y sao? Và ch l ng i ta l i xem thông hành để bi t tu i ng i y? Tôi r t may là v tôi ch bi t lo cho ch ng con, ch l i nhi u chuy n nh gia đình bà Nhu n a thì kh cho Ông Di m bi t m y!

Ông Luy n cũng cho tôi bi t là t khi bà Ch ng t ch c thì bà Nhu c t liên l c v i cha m , k c khi sang thăm Hoa K để gi i để c bà cũng không liên l c. Khi bà đ n Hoa Th nh Đ n và sau này khi đi c bà cũng không liên l c n a.

Cũng nên nói thêm là tôi ch a h g p bà Luy n định Gia Long bao gi , và cũng ch a bi t m t bà và b t c ng i nào trong gia đình bà.

Chuy n ông M u, ông Đính

Còn ông Vũ Văn M u, tôi để c g p ông khi ông vào trình di n T ng Th ng tr c khi đi hành h ng n Đ . M c d u khi g p ông, t i tôi v n để ng d y chào m t cách l phép, nh ng th y đáng đi u c a ông không để c t nhiên m y khi đáp l . Ông vào phòng T ng Th ng không lâu l m, để 10 phút sau, ông sang phòng ông Nhu và ở đó khá lâu. Ông Nhu ra l nh cho mang máy khâu băng vào để ông nói vào đó. Tôi không bi t ông đã nói nh ng gì, nh ng ông Tr n S là bí th c a T ng Th ng, có k v i tôi r ng ông M u có làm để n xin để i thêm 4 ngàn đô la n a và để c T ng Th ng ch p thu n. Sau này ông để c làm Th T ng lúc C ng S n s p vào, và ch a k p trình di n n i các thì đã b Vi t C ng b t.

Chuy n v t ng Đính và ông Luy n sau đây, tôi để c anh em c n v k l i, vì x y ra ngày tôi ch a v c nh T ng Th ng.

Khi T ng Th ng lên Pleiku, lúc y Thi u T ng Tôn Th t Đính làm t l nh Quân khu II. Phái đoàn c a T ng Th ng khá đông, có m y v để i s và c ông Luy n đi thăm khu dinh di n. G p hôm tr i m a, để ng tr n, T ng Th ng đã thay gi y b t, riêng ông Luy n v n đi gi y th ng,

thì u t... ng Đính phải ra... nh... y giày v... i nhà binh cho ông Luy... n thay.

Khi mang gi... y đ... n, Thi... u T... ng Đính bèn qu... xu... ng c... i gi... y cho ông Luy... n tr... c s... ng... c
nhiên c... a t... t c... sĩ quan và phái đoàn. Sau khi đ... o chánh, tôi đ... c đ... i v... s... đoàn 25 làm Tham
m... u phó hành quân kiêm tr... ng phòng 3. Đ... úy Tr... nh Ti... n là tr... ng phòng 2 cũng k... v... i tôi
nh... v... y (Đ... úy Ti... n lúc đó... b... t... nh Quân đoàn II, đ... n v... cu... i cùng c... a anh là Đ... tá
Tr... ng phòng 2, Quân đoàn II)

Tôi hỏi ông Luy... n vì c này, ông nh... n là đúng. Ông nói thêm: Ch... c ông Đính nghĩ mình là con
cháu trong nhà nên có c... ch... y. Ông nói: Ông Đính nh... n là con nuôi ông C... n, và g... i tôi là
c... u, x... ng con.

M... t chuy... n khác cũng liên h... t... i gi... y, x... y ra ngày T... ng Th... ng đi thăm khu dinh đ... n Tánh
Linh, và... i đó đêm th... B... y. Theo ch... ng trình sáng Ch... Nh... t, T... ng Th... ng đ... y lúc 7 gi... , và
xem... lúc 8 gi... nhà th... g... n đ... y. Nh... ng T... ng Th... ng đ... y s... m, b... o sĩ quan tùy viên g... i đây
nói xin Cha X... cho T... ng Th... ng xem... s... m h... n, vào lúc 7 gi... thay vì 8 gi... . Khi ông thay qu... n
áo, ng... i lính đi theo lo vì c này t... i hôm tr... c đi ng... v... i m... y ng... i b... n... đ... n v... gi... an ninh
ch... a v... k... p. Đ... úy C... nh, là sĩ quan c... n v... , v... i mang gi... y vào đ... ông thay. Th... y v... y, ông cau
mày h... i:

- Th... ng n... đâu mà phải lo vì c này?

Tôi k... vì c này, đ... quý v... đ... c gi... có đ... p bi... t thêm v... “ng... i và vì c”. Khi đ... o chánh... t đ...
T... ng Th... ng, t... ng Đính g... i là làm cách m... ng đ...... t đ... ch... đ... “phong ki... n gia đình tr...”, trong
khi t... ng Đính nh... n là con cháu trong nhà con nuôi ông C... n.

G... n đây, đ... c cu... n hỏi ký của t... ng Đính, tôi th... y s... cho tình ng... i. Vì t sao cũng đ... c!

Vì c T... ng Th... ng Di... m dùng ng... i

Tôi hỏi ông Luy... n:

- C... đã đ... c quy... n sách do ông Đ... M... u vì t ch... a?

- Có ng... i đem cho tôi m... t cu... n, nh... ng tôi không đ... c. Tôi nghĩ đ... c đ... mà tho... i mái, ch... đ... c

mà bây giờ mình thì đi làm gì!

Tôi hỏi thêm:

- Thế anh nghĩ sao khi người ta phàn nàn là Thế Anh Thế Anh không biết dùng người nên mới xảy ra vụ đi o chánh đi o n n i ch t?
- Thì tôi đã kể với anh rằng khi mới vào, tìm được người hợp tác rất là khó. Anh xem, sau đi o chánh qua bao nhiêu là chánh phủ mà có ai thành công đâu, và có ai được khen là biết dùng người đâu! Vì mình chỉ được học theo người Pháp, và họ nào có muốn đào tạo mình thành các cấp lãnh đạo gì đâu!

Tôi đồng ý với anh là Ông Diệm không dám làm mệnh đề của các người trẻ ra, nhưng nếu làm nhanh quá sẽ gây nhiều xáo trộn và chắc chắn đã thành công. Vì vậy, ông dành mọi phần tin cho các trẻ đi học, nhất là trẻ Ngô Văn Nhã, trẻ Ngô Văn Quốc Gia Hành Chánh, trẻ Ngô Văn Sinh Quân, trẻ Ngô Văn Quốc Gia Nghĩa Thuật... Hy vọng sau này đào tạo nhiều cán bộ trẻ, giỏi đi gánh vác việc nước. Thế trẻ như Ngô Văn Nhã, Đinh và Mạnh hay Tôn, Khiêm, Minh... đều là sĩ quan cao cấp cũ, các sĩ quan trẻ thì cấp bậc còn thấp quá nên chỉ thay thế dần dần mà thôi. Đó cũng là sự khó khăn của ông đi o n n i ch t. Tôi còn kéo theo cả anh Nhu và anh Cường nữa. Gia đình tôi có 6 anh em trai, anh Khôi tôi thì Cường Sĩ đi t và 3 anh tôi thì bạn người Quốc Gia đi t, chỉ còn tôi và Đức Cha phụ giúp người quê người.

- Có bao giờ Thế Anh Thế Anh và anh nghĩ đến việc sẽ có ngày xảy ra biến cố và gia đình gặp tai biến mà lo có tiền bạc, nhà cửa, người quen đi phòng khi tai biến xảy ra không?
- Không, chắc bao giờ anh em tôi nghĩ đến chuyện này. Ông Diệm rất vững lòng tin vì ông nghĩ suốt đời ông chỉ lo cho đất nước thì việc gì ông phải lo sợ! Ông luôn luôn nhắc anh em tôi rằng mình làm việc cho quốc gia đi t đi t tâm cho gia đình họ Ngô thì bao đời nay rồi. Nếu tôi đi o n n i ch t lo cho được giàu có thì có nghĩa gì!

Đi tôi kể cho anh nghe một chuyện mà khó ai có thể tin được. Anh biết không, hồi đó, tôi xin nghỉ hai tuần để đi thăm mẹ tôi đau, khi mẹ tôi khỏe, tôi về Saigon nghỉ. Tôi thích đánh golf nên nhiều lần lên sân golf gần nhà trường Cường Hòa chơi. Tôi thường chơi với mấy bạn người Pháp, và mấy người Tàu, vui vẻ lắm, họ chơi giỏi hơn tôi nhiều. Sau khi chơi xong, thì rủ nhau đi ăn và uống rượu.

Có một lần, mấy người Tàu rủ vào Chợ Lớn ăn một cái cercle. Ăn cơm có nhiều món ngon lắm, nhưng đi o bi t, tôi thích nhất là mấy thức đồ ăn hũ. Có thức đồ ăn hũ ăn ngon và béo, nhưng mùi hơi thúi, tôi chưa hề được ăn bao giờ. Tôi khen ngon, nhưng mấy người bạn Pháp thì không dám đi o đi o. Một người bạn Tàu mới ở Hong Kông sang du lịch, nói với tôi:

- Ông sành ăn lắm! Món đồ ăn hũ này do tôi đi o, rất khó làm vì rất công phu. Nhưng đây làm không ngon bằng Hong Kông, nhất là do gia đình tôi làm thì ngon lắm. Tôi tin đây, tôi mới quý

Vào tháng Bảy này đi Hàng Kông ngh, và đến nhà tôi ăn cơm, tôi sẽ đưa quý vị đi thăm một số phong cảnh ở đó. Một người Pháp, một người Tàu và tôi nhàn nhái đi.

Tôi hôm nay, hẹn mời khách lên nhà ăn cơm, và ngồi nhà hát. Nhà rất lớn và sang trọng. Cơm ăn được biết có nhiều món đồ ăn. Riêng món đồ ăn thú vị, thì ngon hơn cả. Chắc hẳn nhiều. Cũng có nhiều món rau xào rất ngon. Món ngon thì chắc có hai món cá và nướng quay. Ăn xong, tôi tôi chỉ một chút đến khuỷa, sáng hôm sau đi ăn sáng và xem phong cảnh Hàng Kông. Tôi cũng đi Hàng Kông nhiều lần, nhưng không có người hướng dẫn nên không thích lắm. Đi chơi với họ thì vui lắm, và ăn nhiều món ngon. Có nhiều món rất ngon, nhưng ngon miệng lắm, tôi chưa được ăn bao giờ.

Chiều về đến Tân Sơn Nhất, có ông phó tổng giám đốc Quan Thu và một nhân viên ra đón ngay phi trường. Ông có vẻ băn khoăn lo lắng và nói với tôi:

- Thưa cố tôi sẽ, xin cố giúp cho sự khó khăn của tôi con. Nhưng đây là lĩnh vực của Tổng Thống, tôi con phải thi hành. Xin cố cho tôi con được xem hành lý của cố.

Tôi ngạc nhiên vì xưa nay đi đâu, kể cả ngoại quốc, chưa ai khám xét hành lý của tôi cả, vì mình là nhân viên ngoại giao cấp đi bộ thông hành ngoại giao. Thế mà về nước mình lại bị khám xét bởi lĩnh vực của Tổng Thống?

Tôi bình tĩnh trả lời:

- Tôi đi chơi chứ không phải đi công việc, chắc hẳn có lĩnh vực của Tổng Thống cũng vậy, các ông cứ làm đúng phận sự của các ông.

Tôi mang theo cái vali mang tên Anh Quốc vậy, nên khá to. Sau khi khám xét xong, thấy chưa có gì, anh này cứ xin tôi hoài và có vẻ lo lắng. Tôi cảm ơn, lên xe ra về.

Vào tối đình Gia Long, tôi vào phòng Ông Diễm với vài bạn bè. Gặp tôi, ông cười hỏi:

- Sao chú? Chắc khó chịu lắm phải không? Tôi nó cứ nói ra nói vào và báo cáo với tôi rằng chú đi Hàng Kông để giúp tôi Tàu chuyển bạn về Việt Nam (ngày đó tôi Việt Cộng có nhiều tiền Việt Nam để ở Hàng Kông lắm mà không sao mang vào Việt Nam được), nên tôi phải cho khám, để tôi nó khỏi xuyên tạc và sau này tôi nó không dám báo cáo bậy bạ nữa. Và cũng để quan thu không nể nang một người nào, cho họ đừng làm phận sự của họ.

Anh biết không? Ông (Di m) có vẻ thích thú lắm và cười ra tiếng.

Tôi (ông Luy n) hỏi:

- Thế nếu tôi làm bệnh thì anh không sợ mang tiếng sao?

- Anh em mình vui nhau thì nhỡ đến giờ, tôi không biết tính chú sao? Nếu chú làm bệnh, tôi cũng chẳng bệnh chú.

Sau đó, tôi sang gặp ông Nhu, nghe chuyện tôi kể, ông Nhu cũng ngạc nhiên.

Tôi về phòng nghĩ còn tiếc, nên mời Tuy n (bác sĩ Tuy n) và Thu n (bà trưởng phòng T ng Th ng) đến kể cho họ nghe, họ vui vẻ hỏi biết ai đã báo cáo bệnh với tôi. Hai ông này thì không biết gì, và tôi thấy họ ngạc nhiên hết sức, không hiểu tại sao T ng Th ng lại làm như vậy? Tuy n cho tôi biết thêm là có nhiều tin báo cáo bệnh mà chính ông cùng ông Nhu cũng không biết.

V nhà thủ Pháp

Ông Luy n kể cho tôi nghe một chuyện nữa:

- Có một người Pháp học cùng trường kể với tôi, đến phần này với tôi về việc đến thủ xây cất nhà máy đường (chắc là nhà máy đường Hiệp Hòa ở Đ c Hòa) bà ông Thu n, bà trưởng phòng T ng Th ng x ép, vì họ trúng thầu rồi mà ông Nguyễn Đình Thu n lại muốn giúp cho nhà thủ M đ c.

Tôi hỏi Ông Di m tại sao lại như vậy?

Ông trả lời rằng chắc là ông Thu n trình báo. Và muốn cho công bằng, ông báo tôi nghe để ông Thu n mang họ sợ lên trình để hỏi cho rõ trình bày một tôi.

Ông Thuận mang hồ sơ lên trình và có ý kiến là tuy nhà thờ Pháp trùng thờ Phật, nhưng ông nghĩ nhà thờ Pháp không có kinh nghiệm và máy móc ông nghĩ là của Mỹ tốt hơn. Về lễ, thì này là của Việt Nam, nên ưu tiên cho họ.

Thầy ông Thuận có ý chê kể sơ Pháp học cùng trường với tôi, nên tôi hỏi lại:

- Thế đâu thờ đâu làm gì? Có theo đi đâu sách thì phải thi hành cho đúng chứ.

Ông Thuận nói tôi không dám cãi, và ông cười sè hai bên mặt chòng nhau, nên báo:

- Thôi, việc này để tôi xem lại.

Sau tôi nghe nói người Pháp được trùng thờ. Tôi cũng biết, Thế Nguyễn ngoài những tin của bác sĩ Thuận và tiếng nhà Cảnh sát công an, ông còn có nhiều tin của các nhà báo cáo cho ông nhà. Bác sĩ Thuận kể với tôi nhiều lần ông gọi Thuận lên và cho xem báo cáo về hoạt động của Việt Cộng ở Sài Gòn, nói thì nó liên lạc và đóng quân ở các vùng nông, mà ông Thuận thấy nhiều tin rất đúng.

Có một lần Trung Tá Hùng là tham mưu trưởng Bộ Chỉ huy Thành và Đại Úy Bằng, là sĩ quan học của đơn vị công ty Cảnh sát miền Bắc ở Sài Gòn, uống rượu say sà làm ồn, thờ mà cũng có người báo cáo đến tai ông. Ông giận lắm, gọi hai ông này lên la mắng. Lần đầu tiên tôi thấy ông la to như vậy với các nhân viên ở gần ông. Thế khi ông nói rất nhẹ nhàng, gọi chúng tôi bằng anh, và không bao giờ la mắng, ông coi tôi như trong gia đình.

Sau vậy, các nhân viên cao cấp trong thành Thành được mời văn thư của ông để lý Quách Tông Đức đi ý như sau: Thành Thành dạy các nhân viên làm việc như Thành Thành phải giữ tác phong, đừng giục tìn cho thành Thành. Có mệnh không được bê tha vào các nhà trà đình tửu điếm ăn uống say sà, để dân chúng phàn nàn. Các nhân viên cao cấp phải ký vào văn thư để nhìn rõ là đã được lệnh này. Tôi cũng phải ký, và từ đó tôi chỉ dám nhìn lại mặt của ai đi ăn tiệc công trường khi đi với bạn bè và gia đình.

Chuyện Đức Cha Thích

Tôi cũng hỏi ông Luy n và Đ c Cha Th c:

- Cháu nghe ng i ta đ n Đ c Cha mu n lên H ng Y, nên c g ng ho t đ ng đ có thêm ng i r a t i vào đ o Công giáo. Chuy n này h th c ra sao?

- Sao có v y đ c. N u Ông Di m không làm T ng Th ng thì có th , vì Đ c Cha quá thâm niên. Nh ng ng i b n c a ngài h c cùng La Mã, nhi u ng i làm H ng Y l m, nh ng Vi t Nam b chia c t, và Toà Thánh cũng khôn ngoan l m; bên đ i em làm T ng Th ng thì anh làm H ng Y sao đ c? Có cái các ông thầy tu thì ông nào cũng mong nhi u ng i theo đ o c a mình, th y có thêm đ c con chiên thì thích l m. Đ c Cha cũng v y.

Ông Du bi t không? Ngày h c La Mã, Ngài có đ n 4 b ng ti n sĩ, và c tr ng ai cũng ph c ngài. Anh bi t không? Ngày Đ c Cha Simon Hòa Hi n đ c Toà Thánh b nhi m làm giám m c Sài Gòn thì m i ng i cũng đ n đ i là Đ c Cha thích v làm ch y và T ng Th ng cũng v n đ ng v i Toà Thánh v vi c này. Th t ra là vô lý, vì T ng Th ng quý Đ c Cha Hi n l m. Có l n ngài g p r c r i v pháp lý, chính T ng Th ng ph i đ ng ra dàn x p.

M t sáng ngài d y s m, t lái xe đi có vi c mà không g i tài x vì quá s m. R i đ ng g y chân m t ng i đàn ông, mà ngài không có b ng lái xe. Gia đình h ki n. M c dù v này không có gì to tát, nh ng v pháp lý thì r c r i. Ch nh đ g i m t v giám m c ra tòa, nên Đ c Cha Th c ph i nh T ng Th ng can thi p cho ngài. R t nhi u ng i ph i đ n dàn x p v i ng i b n n, đ xin bãi n i và ph i thu x p cho ng i này m t vi c làm m i xong.

Ngày Đ c Cha đ c b nhi m làm t ng giám m c Hu , ông r t m ng, k c T ng Th ng n a, ông nói th t là Thiên Chúa đã s p x p cho gia đình tôi đ Đ c Cha v Hu g n m già và ph ng đ ng m lúc cu i cu c đ i.

Còn gì đau kh h n cho ngài là lúc v già mà ch t m t lúc 3 ng i em và m già lúc ch t ông không đ c nhìn m t. Thêm m t vi c n a, là khi La Mã, đ c H ng Y b tr ng c a Toà Thánh m i ngài đ n, đ xin ngài t ch c t ng giám m c Hu , và ngài s nh n ch c t ng giám m c c a m t đ a ph n ch có tên trong Kinh Thánh, nên ngài b giao đ ng m nh. Vì v y ngài b đám c a Đ c Cha Lefèvre mua chu c, m i ngài phong ch c cho m t s giám m c và linh m c c a h .

Chuy n bà Nhu, ông C n

- Còn về bà Nhu, mọi người đều nói là giàu có lắm, bà có mấy dãy phố buôn bán ở Paris và có đến đi đến ở Ba Tây nữa. Tuy không tin, nhưng cháu cũng nghĩ là bà cũng có ít nhieu. Nay gặp cô cháu mọi người biết bà chết có gì.
- Bà Nhu thì bây giờ ai cũng biết bà chết có gì! May quá Đức Cha Thục có quen mẹ tôi bà bá tước giàu có, nên bà cho tôi một thời gian, và mấy đứa con đứa nào cũng học giỏi, thành tài cả. Cháu Lê Quyên và cháu Quỳnh đều học giỏi ở La Mã, còn Trác thì tốt nghiệp đại học và lấy vợ rồi.
- Cháu nghe nói giờ Đức Cha và ông Cố vấn ngoài Trung có nhieu và chết xa ra.
- Tôi không tin. Anh biết gia đình tôi thế nào rồi. Đức Cha là nhiet, tôi và anh Cố vấn thì kém tu đức Đức Cha nhieu lắm, nên sống ngài như cha. Ông Cố vấn đâu dám và chết với ngài. Vợ tôi có gì để mà và chết? Đức Cha chết lo cho giáo hội. Ngài đang chú tâm sống ở nhà thờ Phú Cam, có để ý gì đến việc chính trị đâu!

Ngày ông Luyên ở San Diego chết vì tôi cả tuần rồi, tôi mời ông đi xem sở thú và Sea World, cùng phong cảnh trong vùng. Ông đều thích và nói mấy câu làm tôi cảm động.

- Anh nghĩ tôi còn vui gì mà đi xem phong cảnh? Tôi chỉ muốn đi gặp ông hàng ngày, ai tôi cũng thích, mình gặp người đó tâm sống là tôi mừng rồi.

Vì vậy, tôi đưa ông đi thăm các Cha, các chùa và một số thân hào nhân sĩ ở San Diego. Gặp ông, ai cũng vui vẻ và cũng có nhieu người mời tôi thăm ông nữa. Ông nói chuyện rất cởi mở và thành thực. Ông nói rất ít, chỉ 3, 4 giờ một ngày, và hút thuốc lá liên tục, ngày đến hai gói.

Chuyện ông Luyên

Hôm đó tôi đưa ông lên cho Tổng Trưởng và ông Nhu ở nhà thờ Linda Vista, thấy ông bào đến chết nhà thờ và nghe Cha giảng về Tổng Trưởng, ông cảm động chảy nước mắt và nghẹn ngào khi lên cảm ơn.

Ngày hôm sau, anh em ở Orange County xuống đón ông lên trên máy để đưa ông lên cho Tổng Trưởng, tôi đi cùng và ở nhà ông Cao Xuân Vỹ. Ban đầu chắc có mấy cái Thiếu Tổng Trưởng Nguyễn Cao Kỳ và Trung Tướng Nguyễn Bội Trứ đến nữa. Theo anh em đến nghe thì đến Thiếu Tổng Trưởng Kỳ đến đón ông ra nhà thờ, nhưng ông bàn đến ông đến đón Thiếu Tổng Trưởng Kỳ, vì Thiếu Tổng Trưởng Kỳ là khách, và đã từng làm phó Tổng Trưởng, đến tận lòng cảm ơn và kính trọng. Tôi nghĩ ông đúng là

một nhà ngoi giao.

Ông nói với tôi và anh em là để c đ l c u h n cho T ng Th ng San Diego và Orange County làm ông xúc đ ng và an i vô cùng.

Hôm sau, khi đang ăn sáng thì đ c đi n tho i là Đ c Cha Th c òng Đ ng Công b đầu n ng và đang n m nhà th ng. Anh em ai cũng b n, nên tôi đi cùng ông sang nhà òng Đ ng Công.

Trên máy bay, khi t toilet ra, dây l ng b đ t, khi n qu n ông mu n t t ra, vì ông m c đ cũ t ngày x a, nay ông m đi nhi u. Tôi ph i tháo dây l ng c a tôi cho ông dùng. Tôi c m th y th ng ông, vì ông nói r ng c ch c năm nay, ông ch a may qu n áo m i và thay dây l ng.

Khi đ n n i, g p ông Tr ng là ch m t khách s n l n New York sang, mang theo m t bác sĩ Việt Nam (tôi nh bác sĩ tên là Nghiêm thì ph i). Sau đó, Đ c Cha bình ph c đ n và đ c các tu sĩ nhà òng trông nom t n tình l m. Khi ò nhà òng, tôi đ c g p Đ c Cha C a, Cha Cao Văn Lu n và m y Cha tôi quen Hu n a.

Tôi ò i 3 ngày với ông, r i v California. Tr c khi v , t i hôm y motel ông nói với tôi:
- Việt Nam tôi ch g p ông vài l n và không bi t nhau nhi u, sang đây vì ông th ng ông c mà lo cho tôi h t lòng, tôi th t c m n ông nhi u và không bao gi quên đ c nh ng ngày ò g n nhau.

Tôi th a: Nh v y c rõ là anh em th ng T ng Th ng đ n m c nào.

Ông m ví, móc h t ti n ra, và nói:

- Nh tôi đã k v i ông là tôi nghèo l m, khi đi ch mang theo có 600 đô la, và ch a tiêu m t đ ng nào. Vé máy bay và khi New York đ c ông Tr ng lo cho, đ n San Diego đ c ông lo cho m i th , k c vé máy bay sang đây. Nay tôi đ ngh chia đôi s ti n này, ông l y 300 đô la g i là ti n tôi góp vào ti n máy bay ông mua cho tôi. Th t ch đ vào đâu, nh ng là t m lòng c a tôi.

Tôi tự ch:

- Càng nghèo, con càng thng c. Chc n u c giàu có nh gia đình c a các Qu c Trng khác, ch c gì c đã c n đ n con. Con xin c c t nhiên, đ con có chút k ni m v i cu, và đ nh đ n Trng Thng.

Ông n m tay tôi và ch y n c m t, làm tôi c m đ ng.

Khi v Pháp, ông vi t cho tôi m t lá th khá dài đ cảm n, nh c i cái dây l ng, và nói s gi su t đ i đ làm k ni m.

Tôi xin phép nhà văn L Giang trích m y dòng trong cu n sách: “Nh ng bí n l ch s đ ng sau cu c chi n Vi t Nam” đ k t lu n nh n xét v Trng Thng Di m, và anh em c a ng i:

“T t c nh ng ng i trong dòng h Ngô đ u có lòng yêu n c n ng n n. C dòng h đ u nuôi quy t tâm đ giành i đ c l p cho quê h ng và không khu t ph c tr c m i khó khăn. C Ngô Đình Kh b sa th i vì không h ng đ n vua Thành Thái theo ý mu n c a ng i Pháp, và không ký tên vào t bi u yêu c u vua Thành Thái thoái v theo l nh c a khâm s Pháp. Ông Ngô Đình Khôi b m t ch c vì có các ho t đ ng ch ng Pháp và b gi t vì m u toan ngăn ch n s th ng tr c a C ng S n trên đ t n c. Ông Ngô Đình Di m và Ngô Đình Nhu đã b h sát vì ch ng i i vi c Hoa K mu n can thi p tr c ti p vào mi n Nam Vi t Nam.”

Nguyễn Hữu Du